

Інформаційна і національна безпека

УДК 323.282:343.32

КУДІНОВ С.С., доктор юридичних наук, професор.

ДЕРЖАВНИЙ ТЕРОРИЗМ – ВИЗНАЧЕННЯ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА

Анотація: статтю присвячено актуальним питанням змісту тероризму як соціального явища, його небезпеки для сучасного світу. На підставі наукових напрацювань попередників та норм міжнародного права обґрунтовано доцільність виокремлення державного тероризму як окремої правової категорії – різновиду тероризму, сформульовано його визначення та надано характеристику.

Ключові слова: тероризм, терористична діяльність, держава, державний тероризм, міжнародне право.

Summary: the article is dedicated to the topical issues of the essence of terrorism as a social phenomenon, as well as the danger it presents for the modern world. Based on scientific developments of predecessors and norms of international law, the expediency of defining state terrorism as a separate legal category - a type of terrorism is substantiated, its definition is formulated and characteristics are given.

Keywords: terrorism, terrorist activity, state, state terrorism, international law.

Постановка проблеми. Сьогодні, зважаючи на використання терористами новітніх засобів і методів, зростання уразливості сучасного високоіндустріального суспільства, тероризм є однією із важливих проблем, що турбують людей. Свідченням цього є показники Глобального індексу тероризму у світі. Тільки за офіційними даними у 2021 році жертвами тероризму стали понад 7100 осіб [1]. Зараз майже увесь світ чує погрози одного із диктаторів сучасності про військову агресію та застосування ядерної зброї проти тих, хто по-іншому розуміє принципи побудови світового співіснування, заходів безпеки і навіть історію існування людства.

Разом з тим, світове співтовариство досі ще не напрацювало ефективних засобів протидії цьому небезпечному явищу, у тому числі й правового характеру. Ще у 2002 році Генеральний секретар ООН Кофі Аннан зазначив, що за своєю внутрішньою природою тероризм є нападом на фундаментальні принципи законності, порядку, прав людини і мирного врегулювання спорів, на яких встановлена ООН [2]. На жаль, досі немає узгодженої конвенції про боротьбу з тероризмом, узагальненого нормативно закріпленого визначення цього поняття та поняття державного тероризму.

Результати аналізу наукових публікацій. Тероризм як явище сягає своїм корінням глибокої давнини. За своїм походженням латинський термін “terrore” означає “страх, жах” [3]. Страх – це одне із найглибінніших почуттів людини, що виникає при зустрічі з незвіданим, незрозумілим і загадковим. Унаслідок цього страх почав використовуватися як засіб утримання влади, а терор – як особливий засіб політичної боротьби [4].

Наукові розвідки з проблем боротьби з тероризмом є надзвичайно різноманітними. Правові, політичні, соціальні, психологічні та інші аспекти цього явища висвітлювали у своїх працях зарубіжні та вітчизняні науковці, серед яких: В. Антипенко, Ю. Антонян, Ф. Аречагу, І. Бліщенко, Т. Бояр-Созонович, В. Буткевич, І. Варзар, В. Вознюк, Г. Вордлоу, В. Глущенко, М. Головатий, М. Гуцало, В. Денисов, В. Дженкінс, К. Добсон,

С. Допілка, В. Євінтов, В. Ємельянов, І. Зволінський, А. Змієвський, В. Ігнатенко, І. Карпець, О. Картунов, М. Креншо, В. Крутов, В. Кудрявцев, С. Кузніченко, І. Лазарєв, У. Лакер, Дж. Ламберт, У. Латипов, Б. Леонов, В. Ліпкан, А. Мацко, А. Машкова, Л. Моджорян, І. Мусієнко, В. Панов, Р. Пейн, Дж. Поуст, І. Рижов, М. Сенченко, У. Сломансон, С. Телешун, Г. Фердман, І. Хижняк, С. Хоффман, Г. Яворська та ін.

Розгляд еволюції підходів до проблеми тероризму дає змогу усвідомити, що однією із головних ознак сучасного тероризму є яскраво виражений соціальний конфлікт – міжособистісний, міжгруповий, міжнародний, міжцивілізаційний [5; 6]. За даними міжнародних експертів, сучасною рисою тероризму є збільшення кількості нападів з політичних мотивів, порівняно з релігійними [1].

Більшість учених поділяють думку про те, що історико-еволюційне формування тероризму визначає сукупність історичних, соціальних, юридичних, кримінологічних та інших процесів, що відбуваються в суспільстві [6]. Водночас, наявність значної кількості визначень тероризму свідчить з одного боку про неоднозначний зміст цього поняття, а з іншого – про розмитість його змісту і відкриває можливості для політико-правових спекуляцій, застосування подвійних стандартів, у тому числі виправдання злочинних дій, під гаслами свободи, рівності, демократії, захисту власних інтересів, в тому числі й окремими країнами. Наведене спонукає до подальших теоретико-правових розробок та нормотворчості на рівні конвенцій ООН.

Виклад основного матеріалу. Тероризм, як соціальний феномен – це процес нав'язування цивільному суспільству, незалежно від принципів його організації, алгоритму соціального управління чи його примусової корекції шляхом погрози проведення антигромадських дій насильницького характеру, які спроможні викликати широкий суспільний резонанс на основі віртуального страху [7, с. 16].

Його розуміння з плином часу змінювалося, у той же час, його суть – залякування людей, їх груп, цілих країн шляхом здійснення жорстокого насильства і погроз його застосування, з метою досягнення переважно політичних цілей, нав'язування свого бачення світу, принципів його побудови, соціального управління – залишається майже незмінною.

На сьогодні існує понад 100 визначень тероризму, жодне з яких не набуло домінуючого значення, як у науці, так і в міжнародно-правовій практиці. Так, ще у 80-х роках минулого століття А. Шмід та А. Джонгман проаналізували 109 офіційних та наукових визначень тероризму та виокремили лише три спільні елементи, при його характеристиці: використання насильства; політичні цілі; намір викликати страх у певної групи населення [8].

У подальшому А. Шмідом була сформована таблиця повторюваності окремих характеристик тероризму при його визначенні. Зокрема, за ним, така характеристика, як “насилля, застосування сили” зустрічається у 83,5 % проаналізованих ним визначень; “політична” у 65 %; “підкреслений жах, терор” у 51 %; “загроза” у 51 %; “психологічний вплив та очікувана реакція” – 41,5 %; “розбіжність – “жертва-мета” у 37,5 %; “навмисна, спланована, систематична, організована дія” – 32 %; “метод боротьби, стратегія, тактика” – 30,5 %; “винятковість, порушення загально визначених правил, відсутність будь-яких обмежень із позиції гуманності” – 30 % та ін. [8].

Зважаючи на важливість питання визначення поняття тероризму, ООН протягом десятиріч намагається дати його тлумачення в різних документах, зокрема:

- у Декларації ООН щодо заходів боротьби проти міжнародного тероризму, затвердженою Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 49/60, “Заходи боротьби проти міжнародного тероризму”, від 9 грудня 1994 року: “Злочинні акти, спрямовані чи

розраховані на створення обстановки терору серед широкого загалу, групи осіб або окремих осіб у політичних цілях за жодних умов не можуть бути виправдані, якими б не були їхні мотиви (політичного, філософського, ідеологічного, расового, етнічного, релігійного чи будь-якого іншого характеру), які можуть наводитися як їхнє виправдання”;

- п. в ч. 1 ст. 2 Міжнародної конвенції про боротьбу з фінансуванням тероризму (1999 р.): “Будь-яке інше діяння, спрямоване на те, щоб викликати смерть будь-якої цивільної особи або будь-якої іншої особи, яка не бере активної участі у воєнних діях в ситуації збройного конфлікту, або заподіяти їй тяжке тілесне ушкодження, коли мета такого діяння в силу його характеру чи контексту полягає в тому, щоб залякати населення чи змусити уряд чи міжнародну організацію вчинити будь-яку дію або утриматись від неї”;

- п. 3 Резолюції 1566 (2004) Ради Безпеки ООН 1566 (2004) визнає терористичними: “Злочинні акти, в тому числі проти цивільних осіб, що вчиняються з метою завдати смерть або суттєву шкоду здоров’ю або захопити заручників з метою викликати стан жаху у великій громадськості, або групи осіб, або окремих осіб, залякати населення чи заставити уряд або міжнародну організацію вчинити будь-яку дію або утриматись від її вчинення, і що являє собою злочин за змістом міжнародних конвенцій і протоколів, що стосуються тероризму, і у відповідності з визначеннями, що в них містяться, ні при яких обставинах не можуть бути виправдані ніякими міркуваннями політичного, філософського, ідеологічного, расового, етнічного, релігійного чи іншого подібного характеру”;

- відповідно до п. d) ст. 164 Доповіді Голови ООН п’ятдесят дев’ятої сесії Генеральної Асамблеї ООН тероризмом повинне визнаватися “будь-яке діяння, в додаток до дій, вже зазначеним в існуючих конвенціях з різних аспектів тероризму, Женевських конвенціях і резолюції 1566 (2004) Ради Безпеки, яке має ціллю викликати загибель мирних мешканців чи некомбатантів або завдати їм тяжкі тілесні ушкодження, коли мета такого діяння, в силу його характеру або контексту, полягає в тому, щоб залякати населення чи змусити уряд або міжнародну організацію вчинити будь-яку дію чи утриматись від її вчинення” [9].

Аналіз наукових підходів, норм міжнародного права до визначення тероризму, в т.ч. конвенцій в цій сфері, дозволив виокремити кримінологічні ознаки тероризму, з якими в цілому можна погодитися. Зокрема: 1) умисне протиправне застосування загально небезпечного насильства або погроза його застосування як спосіб впливу на волю людей в інтересах терористів; 2) головною метою терористів є вплив на прийняття рішення або відмову від нього державою, міжнародною організацією, юридичною або фізичною особою чи групою осіб або серйозне порушення міжнародного правопорядку; 3) публічний характер; 4) наявність випадкових жертв або інших об’єктів посягань; 5) створення обстановки страху, залякування, напруги на загальносоціальному (масовому) рівні [10, с. 32-33].

На думку міжнародних експертів ООН, задля досягнення злочинної мети, суб’єктами терористичної діяльності разом із **загально кримінальними злочинами**, можуть вчинятися різні злочини, що мають міжнародно-правове визначення. Зокрема, у **конвенціях з протидії терористичним проявам** (*Конвенція про правопорушення та деякі інші дії, вчинені на борту повітряного судна* (Токіо, 14 вересня 1963 р.), *Конвенція про боротьбу з незаконним захопленням повітряних суден* (16 грудня 1970 р.), *Конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки цивільної авіації* (Монреаль, 23 вересня 1971 р.), *Конвенція про запобігання та покарання злочинів проти*

осіб, які користуються міжнародним захистом, у тому числі дипломатичних агентів (14 грудня 1973 р.), Міжнародна конвенція про боротьбу із захопленням заручників (17 грудня 1979 р.), Конвенція про фізичний захист ядерного матеріалу та ядерних установок (26 жовтня 1979 р.), Конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти морського судноплавства (Рим, 10 березня 1988 р.), Міжнародна конвенція про боротьбу з бомбовим тероризмом (15 грудня 1997 р.), Міжнародна конвенція про боротьбу з фінансуванням тероризму (9 грудня 1999 р.), Міжнародна конвенція про боротьбу з актами ядерного тероризму (13 квітня 2005 р.), Конвенція про боротьбу з незаконними актами по відношенню до міжнародної цивільної авіації (Пекін, 10 вересня 2010 р.).

А також **злочини проти людяності** (вбивство, знищення, нелюдські дії, переслідування, тортури, зґвалтування, звернення у сексуальне рабство і насильницьке зникнення), **військові злочини** (широкомасштабний навмисний напад на цивільних осіб, всупереч принципу розрізнення, сексуальне насильство і рабство, грабунки, тортури, знищення культурних цінностей і т.і.), **акти геноциду** (одна з дій, з наміром знищити, повністю або частково, будь-яку національну, етнічну, расову чи релігійну групу, як таку: вбивство членів групи, завдання серйозної тілесної або психічної шкоди членам групи; навмисне створення для групи умов життя, розрахованих на її повне або часткове фізичне знищення; введення заходів, спрямованих на попередження народжуваності всередині групи, примусове переведення дітей однієї групи в іншу) [11; 12].

До певного часу вважалося, що терористичною діяльністю можуть займатися лише певні недержавні утворення – індивіди, групи, організації. Водночас, “великий потенціал” тероризму у доведенні і відстоюванні власних інтересів, шляхом залякування людей, країн, навіть континентів, перетворив його у засіб, який взятий на озброєння окремими державами. Підтвердженням цього є :

- п. 4 Декларації ООН “Про заходи з ліквідації міжнародного тероризму” № 49/60 (від 9.12.1994 р.), де звертається увага про причетність окремих держав до терористичної діяльності: “Будучи глибоко стурбованою продовженням у всьому світі актів міжнародного тероризму у всіх його формах і проявах, включаючи ті, в яких прямо чи опосередковано беруть участь держави, які загрожують життю не в чому не винних людей і призводять до їх гибелі, мають пагубні наслідки для міжнародних відносин і можуть поставити під загрозу безпеку держав”;

- Декларація за результатами Женевської конференції ООН з питань тероризму 1987 року, в якій навіть сформульовані форми вчинення державного тероризму [13].

- та інші рішення, щодо визнання окремих держав – спонсорами тероризму [14; 15].

Слід зазначити, що сучасний тероризм, що здійснюється державою, з використанням її потенціалу, ресурсів, технологій у декілька разів перевищує політичне насилля, на яке спираються терористичні групи, організації.

Окремі дослідники, визнаючи велику суспільну небезпеку державного тероризму, ототожнювали його з такими поняттями, як агресія, війна, геноцид [10], інші вказували навіть на недоцільність існування терміну “державний тероризм”, вказуючи на те, що державним може бути лише терор, а тероризм антидержавним. Оскільки тероризм – це засіб боротьби слабшої сторони проти сильної, а терор, навпаки, є засобом подавлення більш слабшого супротивника сильною стороною [7, с. 66-69, 71]. В якості аргументів при цьому наводяться характерні ознаки, що відрізняють тероризм від терору:

1) по-перше, тероризм – це одноразовий акт, або серія схожих актів, у той час як терор носить тотальний, масовий, безперервний характер;

2) по-друге, суб'єкти тероризму, на відміну від суб'єктів терору, ніякої офіційно встановленої (шляхом виборів, шляхом воєнної інтервенції, узурпації і т.і.) влади над соціальним контингентом тієї місцевості, де розгортаються їх дії, не мають;

3) по-третє, суб'єктами терору виступають суспільно-політичні структури, що мають необмежену владу над населенням, а суб'єкти тероризму – фізичні осудні особи, що досягли віку кримінальної відповідальності;

4) по-четверте, суб'єкти терору здійснюють залякування населення з метою його примусу до певної поведінки, тоді як суб'єкти тероризму здійснюють залякування населення з метою примушення до певної поведінки представників влади, міжнародні організації, фізичних або юридичних осіб або груп осіб;

5) по-п'яте, терор – це соціально-політичний фактор дійсності, а тероризм – кримінально каране діяння.

Не вдаючись в глибоку наукову дискусію з цього питання, можна визначити наступне: питання протидії терору як явищу не повною мірою врегульовані нормами міжнародного права; він не може здійснюватися стосовно рівного суб'єкта міжнародного права – країни, або декількох країн; зміст терору не охоплює випадки залякування суб'єктів міжнародного права застосуванням ядерної зброї задля зміни політичних рішень.

Відповідно, вище запропонований підхід вже не повною мірою відповідає міжнародній суспільно-правовій практиці, оскільки якщо раніше питання про наявність в діях окремих країн ознак терористичної діяльності мало переважно теоретичний аспект, то зараз воно, на жаль, набуває вже й практичного змісту і потребує свого визначення.

Так, в 2022 році РФ, силами своїх військових та підконтрольних їй незаконних збройних формувань на тимчасово окупованих територіях окремих районів Донецької та Луганської областей України, використовуючи заборонену зброю, а саме касетні боеприпаси, фосфорні бомби, протипіхотні міни, термобаричні боеприпаси та вірогідно хімічну зброю; беручи в заручники мирне населення, у тому числі дітей, жінок, людей похилого віку та українських парамедиків; порушуючи гуманітарні коридори та насильно переселяючи українське населення до Росії; використовуючи ядерний терор, а саме погрози застосування ядерної зброї, а також захоплення українських атомних електростанцій в Чорнобилі та Енергодарі, не лише порушує Статут ООН, принципи та норми міжнародного гуманітарного права, а має на меті залякування цивільного населення нашої держави та намір впливати на політику Уряду України [16].

У свою чергу Б. Нетаньяху, у праці “Війна з тероризмом: як демократії можуть нанести поразку мережі міжнародного тероризму”, також вказує існування терористичних держав, а Державний департамент США не лише визначає держави – спонсори тероризму, а й запроваджує щодо них санкції [15].

Не зважаючи на те, що міжнародне право не містить визначення поняття “державний тероризм”, про його небезпеку та неприпустимість наголошувалося в резолюції Генеральної асамблеї ООН на 102 засіданні “Про неприпустимість політики державного тероризму чи будь-яких інших дій держав, спрямованих на підрив суспільно-політичного ладу в інших суверенних державах” ще 17 грудня 1984 року [17].

Спроба його охарактеризувати була зроблена на Женевській конференції з питань тероризму у 1987 році. Зокрема, у прийнятій декларації було визначено, що державний тероризм може проявлятися у [13]:

1) поліцейській державі, що практикує стосовного свого народу панування через залякування шляхом стеження, зриву групових зібрань, контролю над засобами масової

інформації, побиття, катування, масові і хибні арешти, сфальсифіковані звинувачення, показові суди, вбивства, смертну кару тощо;

2) введенні або транспортуванні державною ядерної зброї на територію чи через територіальні води інших держав або в міжнародні води;

3) військових навчань або військових іграх, що здійснюються однією державою поблизу іншої держави з метою створення загрози політичній незалежності або територіальній цілісності цієї держави;

4) військовому нападі збройних сил держави на об'єкти, що створюють загрозу цивільному населенню, що мешкає в іншій країні;

5) створенні та підтримці збройних сил найманців державою з метою підриву суверенітету іншої держави;

6) вбивстві, замаху на вбивства або заколоту, що спрямовані державою проти посадових осіб інших країн або національно-визвольних рухів, незалежно від того, чи здійснюються вони військовим наступом, підрозділами спеціального призначення або таємними операціями "сил розвідки" або їх сторонніх агентів;

7) таємних операціях "розвідки" або інших сил держави, спрямованих на дестабілізацію або підрив іншої держави, національно-визвольних рухів або міжнародного руху за мир;

8) дезінформаційних кампаніях держави, спрямованих на дестабілізацію іншої держави або на створення громадської підтримки економічної, політичної або військової сили або залякування, спрямованого проти іншої держави;

9) продажу зброї, задля підтримання регіональних війн та уповільнення пошуку політичних рішень міжнародних суперечок;

10) скасуванні громадських прав, свобод, конституційних гарантій і законності під виглядом боротьби з тероризмом;

11) розробці, випробуванні та розгортанні систем ядерного та космічного озброєння, що за будь-яких обставин збільшують вірогідність геноциду чи екоциду, що прирікають людей на подальші страждання, а все людство на стан страху.

Тлумачення наданих характеристик дозволяє підтримати напрацювання науковців, які стверджують, що державний тероризм може мати як внутрішній характер – будучи спрямованим проти населення, окремих його верств, груп (релігійних, національних, політичних опонентів тощо), так і зовнішній – залякування і вчинення злочинів проти інших держав, організацій, національностей, груп населення, що знаходяться, мешкають за межами території держави-терориста. Очевидно, що вести мову про державний тероризм можна тільки за умови, що суб'єктом його вчинення є відповідна держава – суб'єкт міжнародного права.

Висновки.

Під державним тероризмом слід розуміти, вчинення дій (у т.ч. співучасть, організація, сприяння, фінансування) представниками державних органів (у т.ч. спеціальними, правоохоронними, військовими тощо) або від імені певної держави та за її офіційної підтримки (виправдання) діянь, що передбачені конвенціями про боротьбу з тероризмом [18], а так само злочинів (військових, проти миру, геноциду) з метою залякування, примушення іншої держави, міжнародної організації, групи осіб, в т.ч. релігійної, особи до прийняття політичних, економічних, релігійних рішень тощо.

За окремими характеристиками: насильницькими протиправними діями: вбивствами та завданням шкоди здоров'ю великої кількості людей, знищенню майна, інфраструктури, невідбирковим застосуванням зброї тощо, державний тероризм є схожим з іншими злочинами, передбаченими міжнародно-правовими документами.

Відмінною характеристикою державного тероризму від актів агресії, військових злочинів, геноциду, злочинів проти миру є засіб досягнення мети, який полягає у залякуванні об'єкта терористичного нападу (іншої держави, організації, групи осіб, особи) шляхом нагнітання атмосфери страху. Державний тероризм, виходячи з об'єкту нападу, може набувати внутрішньодержавного або зовнішнього характеру та вчиняється суб'єктом міжнародного права.

Використана література

1. Global Terrorism Index 2022: Key findings in 6 Charts. URL: <https://www.visionofhumanity.org/global-terrorism-index-2022-key-findings-in-6-charts>
2. United Nations Office on Drugs and Crime, Global Programmer against Terrorism. URL: <http://www.unode.org/unode/terrorism.html>
3. Бєлай С.В. Державні механізми протидії кризовим явищам соціально-економічного характеру: теорія, методологія, практика: монографія. Харків: Нац. академія НГУ, 2015. 349 с.
4. Защита прав человека в ходе борьбы с терроризмом. URL: <http://www.un.org/ru/terrorism/terrorism-hr.shtml>
5. Кучерук М.М. Протидія тероризму в рамках сучасного міжнародного права: автореф. дис. ...к.ю.н.: 12.00.11. Київ, 2017.
6. Рижов І.М. Теророгенність соціальних систем: умови формування. *Тероризм і боротьба з ним. Аналітичні розробки, пропозиції наукових та практичних працівників*. Київ: НДІ "Проблеми людини". 2000. Т. 19. С. 180-184.
7. Тероризм: определение и сущность : монография / А.В. Коростиленко, Б.Д. Леонов, И.Н. Рыжов и др.; под общ. ред. В.В. Крутова, И.И. Мусиенко, В.А. Глушкова. Київ: Центр уч.-науч. и науч.-практ. изданий НА СБ Украины, 2014. 192 с.
8. Schmid A., Jongman A. Political terrorism. Oxford-New York, 1988. P. 5-6.
9. Пятьдесят девятая сессия. Пункт 55 повестки дня. Последующие меры по итогам Саммита тысячелетия. URL: <http://hrlibrary.umn.edu/russian/instree/Runhighpanelreport.pdf>
10. Леонов Б.Д. Запобігання тероризму: кримінологічний аспект: монографія. Київ: Видавничий дім "АртЕк", 2015. 435 с.
11. Доклад Совета по правам человека, Независимой международной комиссии по расследованию событий в Сирийской Арабской Республике A/HRC/32/CRP.2. URL: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwi5r-b3-Nf3AhWJyIsKHdJaBqqQFnoECAUQAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.ohchr.org%2FEN%2FHRCBodies%2FHRC%2FRegularSessions%2FSession25%2FDocuments%2FA_HRC_25_65_RUS.doc&usq=AOvVaw3b4bCVstdWzSK4XRjURT-i7
12. E4J University Module Series. Counter-Terrorism. URL: <https://www.unodc.org/e4j/en/terrorism/module-4/key-issues/core-international-crimes.html>
13. The General declaration on terrorism. Geneva, 21 March 1987. URL: <http://www.i-p-o.org/GDT.HTM>
14. Держави – спонсори тероризму. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Держави-спонсори_тероризму
15. State Sponsors of Terrorism. URL: <https://www.state.gov/state-sponsors-of-terrorism>
16. Про Звернення Верховної Ради України до Палати представників та Сенату Конгресу Сполучених Штатів Америки щодо визнання Російської Федерації державою-спонсором тероризму: Постанова Верховної Ради України від 03.05.22 р. №2234-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2234-20#Text>
17. Резолюции, принятые по докладам Первого комитета. URL: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/466/36/IMG/NR046636.pdf?OpenElement>
18. Конвенции и соглашения. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conv_terrorism.shtml